

A zalacsébi fatemplom vándorló orgonája

A zalacsébi fatemplom berendezésének 2023. augusztus 20. óta része az id. Klügel József (1754-1812) kőszegi mester által épített barokk orgona. A hangszer 1796-ban a kissomlyói evangélikus gyülekezet számára készült 300 forintért, az orgonához tartozó támlás pad feltételezhetően 1889-ből származik. 1904-ben a kissomlyói evangélikus gyülekezet a templom átépítésével egyidőben a Klügel-orgonát eladta Angster József orgonagyárának, akik a hangszeret 1905-ben a vöcköndi római katolikus templomban állították fel, innen 2018-ban használhatatlan állapotban került a Göcseji Falumúzeum tulajdonába. Az orgona belsejében talált latin és magyar nyelvű feliratok a hangszer illetve a kissomlyói organista-praeceptorok történetéről adnak áttekintést. Az orgonát a Soproni Orgonaépítő Kkt. restaurálta, az orgonaszekrény helyreállítását a Göcseji Múzeum restaurátorműhelye végezte, visszaadva a hangszer eredeti, sötétkék színét.

Az orgona hatregiszteres, hátuljátszós pozitív, pedál nélkül, két ékfúvóval, amelyek szíjhúzással vagy elektromos motorral fújthatók. A manuál hangterjedelme 45 hang, rövid alsó oktávval (CDEFGAB-c^{'''}). A hangszer 315 sípjának nagyjából 90 százaléka eredeti, beleértve a homlokzati sípok jelentős részét is, hiszen a hangszer az első világháború alatt koránál fogva mentesült a síprekvirálás alól. Hangképén az évszázadok folyamán semmilyen változtatás nem történt, így ez a hangszer id. Klügel József egyetlen, eredeti állapotában fennmaradt orgonája. Rekonstruált hangmagassága $a' = 432$ Hz, temperálása Kirnberger III szerint, diszpozíciója:

1. Copula major 8'
2. Copula minor 4'
3. Principal 4'
4. Octav 2'
5. Quint 1 1/3'
6. Mixtur 2x 1'

A hangszer kultúrtörténeti jelentőségét emeli, hogy hozzá kapcsolódik az első, nyomtatásban is megjelent magyar nyelvű protestáns orgonaszentelő prédikáció, Hrabovszky Görgy kissomlyói evangélikus lelkész 1796-ban tartott beszéde „Az Istennek orgonákkal való dicséretéről”. A Klügel-orgona restaurálását szakmailag Dr. Kormos Gyula (1950-2020) irányította, anyagilag pedig az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az International Music and Arts Foundation Vaduz, Dr. Halmi László, valamint Zalaegerszeg, Győr és Szombathely zeneszerető közönsége tették lehetővé.